

Maar na een dag-of-wat van overgegeven, doelbewust, haast al te actief hun buiten-zijn genieten — veel wandelen, buurtverkennen, zich behaaglijk uitstrekken op zondoorstoofden heigronde — daar lazen zij, Huib en Pauline, van het oostenrijksch ultimatum, zoo tartend overmoedig gesteld. En acht-en-veertig uren later, in den ochtend van den 30en Juli: de oorlogsverklaring....

Zij schrokken ervan als van kanonschoten in de verte. Herstelden zich dan weer. Oostenrijk en Servië! Dat was toch ten slotte de Balkan alléén.... Toch, 't was wel vreemd, maar die ernstige, onbestemd drukkende stemming, dat zorgelijk en angstig hoofden bijeensteken, zelfs daar, in hun afgelegen brabantse dorpe, werd het te bemerken. „Zoo dicht bij de grens mot-je denken,” zei duister een buurman.

En gedurende de volgende dagen brachten de ochtend- en avondcouranten even zoovele van de onbegrijpelijkste schrikberichten. Rusland dat Servië te hulp kwam, tegen Oostenrijk — tegen Duitschland! En deze samen, losrukkend op.... Frankrijk!.... Het was verbijsterend.

Eensklaps, den tweeden Augustus, werden in al de omliggende boerderijen de beste paarden gerequireerd. Hoefgetrappel en zweepgeknal. Auto's met blauw-grijze militairen raasden over de wegen.

Mobilisatie! De Duitschers bedreigden België. Morgen kon Nederland aan de beurt zijn. Geen grens werd meer ontzien.

De stil-zwoele zomeratmosfeer in dorp en bosch scheen nu plotseling zwaar geladen van angst en ontsteltenis. En ieders hart was bij zijn eigen belangen het meest. In de pensions pakten alle gasten hun koffers. Men gaf er zich rekenschap van, dat de grens niet ver was — onder omstandigheden als deze verlangde elk naar zijn huis als naar de voorloopig veiligste verblijfplaats. Reeds Maandag den derden Augustus vertrokken ook de Hooglands. Daar juist dien dag bijna alle treinen voor het overbrengen van soldaten werden opgevorderd, duurde hun tocht van 's morgens in de vroege tot 's avonds laat, en moesten zij dien gedeeltelijk per rijtuig maken. Telkens botsten ze daarbij op militaire transporten. Officieren te paard of in auto's aanrijdend inspecteerden de dijken, de sluizen, de bruggen. Drukte en bedrijvigheid overal. Het vee moest ijlings binnen gehaald worden, groote stukken land met spoed onder water gezet. Bertje, rechtopstaande, midden in hun ouderwetschen landauer, genoot met strak gezicht, wijd-opengesperde oogen, van al dit ten eenenmale ongewone — zijn indolentie scheen van hem afgevallen, hij vroeg voortdurend en raakte ernstig opgewonden.

Maar eerst den volgenden dag, terug op hun bovenhuisje, tusschen de eigen, hun plotseling zoo vreemd-leeg aanstarende muren en meubels, kwam de in schrikken en schokken groeiende voorstelling der onmetelijke oorlogsramp over Huib en Pauline met vlagen van verdoffende ontzetting.